

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA:

EL SENYOR ESTEVE
EN SETMANA SANTA

-Ja'n gasta, de diners, la gent, aquests dies...
-On vas a parar! La mort del Senyor dona molta vida al comerç i a l'indústria.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Barcelona, 21 de Març 1913

Núm. 1786 ❖ ❖ Any XXXV

Periòdic humorístic il·lustrat

10 cèntims ❖ Atrassats: 20

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20

BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fòra de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3
pessetes. — Estranger, 5

CRONICA

L'esclavitut de l'home de sa casa

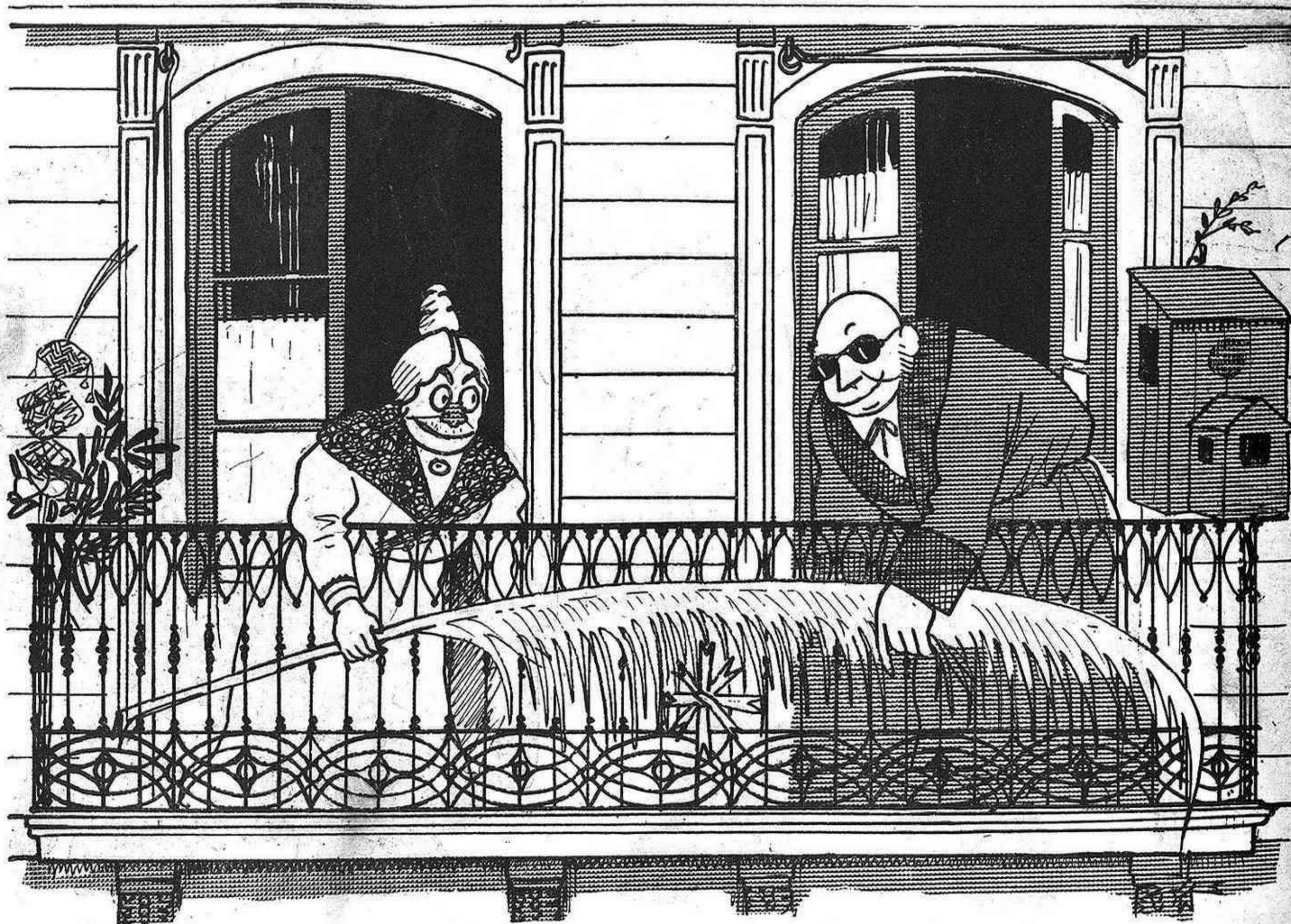
Aqueixes diàdes són fetes expressos per a l'home de sa casa. És l'època de l'any que se'n veuen més pels carrers. Comencen a exir pels Rams i acaben per Pasqua de Resurrecció. L'home de sa casa, per esser-ne de llei, ha de comprar el palmó per al fill, i passejar-lo; ha de dur ciri al monument, i acompanyar-hi a l'esposa; ha de mercadejar un bè, ha de fer-lo degollar, i ha de menjar-se'l en companyia de tots, amb bona alegria.

Són moltes les obligacions que pesen sobre l'home de sa

casa. Són tantes que, anant molt bé, si vol complir-les totes, li calen un grapat de paciència i una gran dosi de resignació.

Ha de començar per consentir que la criatura se li enfiti de confitures de cà l'adroguer; que la dòna's faci un vestit de faila a cà la modista, i que, per tal motiu, li estengui un compte formidable, i, finalment, ha de posar-se aquella històrica peça llarga, que ha servit en totes les grans solemnitats, desde'l casament a l'enterrament de la sogra.

Aquelles casaques dels homes de sa casa, que s'exhibeixen en les festes de Setmana Santa, són lo més típic i curiós de tals diades. Totes tenen quelcom profundament interessant. Se n'han dites moltes, de coses, sobre aqueixa obligatoria indumentaria; però el tema encara donarà de sí per a moltes cròniques festives. Sense parlar de les arnes ni dels plecs, que la reclusió forçada, durant un any, dins la calai-

—Posem-lo aquí, al balcó, que així no entrarà el dimoni a casa.
—Vols dir que'ns guardarà de què vingui el procurador a cobrar el lloguer?...

xera, els hi fa ostentar; ni de la fetor de càmfora o d'altra substància insecticida, pot fer-se'n un estudi ben complet, que serviria, indubtablement, per a una classificació d'homes de sa casa, segons el panyo.

Si se'n veuen de classes i colors d'aqueixa roba de mudar!

Desde'l verd, que recorda el to de les olives, fins el de llustrositat metàl·lica; desde l'antic i acreditat d'eterna durada—fou ja de l'avi,—fins al modern, expedit en un magatzem de robes fetes, que, en quant el sol hi toca, se li menja el color—podria servir perfectament per a treure positius fotogràfics,—tots tenen el séu home.

Les casaques són de forma tant variable com la qualitat del panyo. Les curtes de mànegues, que donen un cert aire de plebeu al qui les porta; les que tenen una especial semblança amb les fundes de violí, per lo que grandegen; les que, a punt d'esclatar per les costures, marquen excessivament el relleu maçoter de l'home de sa casa que va enquistat a dintre; les de faldons migrats, que fan angoixa, com la cua d'un auell en temps de muda; les de faldons massa pròdigs, que apar que intentin donar una besada als talons de les sabates; totes aquestes varietats, i altres que fóra llarg enumerar, caracteritzen bé als anants i vinents de l'especie.

Els marxen seriosos i tristos, com la diada.

L'aire avorrit que serveix al costat de l'esposa, aquella

gravetat estudiada que no ix de dintre, ens diu ben clar que l'home de sa casa no sent entusiasme per lo que fa.

Es en và que s'hagi fet tallar els ulls de poll, que amb les primeres tebiors primaverales comencen a molestar-lo: el caminar per devoció li pesa. Ressegueix els sagraris, enyorant lo que cotidianament constitueix la seva vida. Si és botiguer, el taulell; si és petit rentista, el cafè i el dominó; si és escriptor, el coixinet de cuir del despatx. No hi estan fets a anar pel món sense agafar el tramvia, els homes de sa casa. I resten cruixits, com si la levita fos de ferro i l'esposa de plom.

Verament, per a rendir tribut a la costum, s'en fan moltes de coses que pesen.

Jo no sé quin dia serà aquell que no hi haurà costums que hi valguin.

Perque l'home de sa casa té'l perfecte dret a la tranquilla vida familiar, sense aqueixos neguits de les festes senyalades.

Ell en realitat passaria desapercbut, si no fossin els sants del calendari, que'l treuen de pollaguera.

El dia que se n'adongui de que pot passar-se de moltes coses que ara fa, sense ganes, ell serà un altre ben distint.

I viurà deslliurat. Amèn.

P. BERTRANA

— On và, senyor Esteve?... Si no hi hà funció, avui!

— Jo, també..., que distret! Acostumat a anar a veure la Chaplinska, ara entrava aquí a veure el monument.

Articles de quaresma

LLOLER I FARIGOLA

Si les plantes no existissin, no sé si seria precis inventar-les. Lo que sí puc assegurar es que, privada d'elles, l'humanitat es veuria no poc apurada per a celebrar amb l'ornamentació deguda les seves festivitats.

Prou que haureu tingut ocasió d'observar-ho. Així com cada menjar té la seva salsa, quina festa hi hà que no dugui indicat com a condiment indispensable algú representant del món vegetal, siga arbre, siga fruita, siga senzilla floreta?

Sant Joan té l'aufàbrega, Corpus la ginesta, Santa Magdalena l'avellana, Sant Jaume els melons, Sant Antoni el lliri blanc, Tots Sants les castanyes...

Sentiu, en aquests moments, quines flaires ens està portant el suau ventijol que oreja les nostres vies?...

Són els dels vegetals de la setmana: el llorer del diumenge passat i la farigola d'avui.

**

Del llorer, símbol de la gloria i aromàtic detall d'un dels més selectes plats de la cuina catalana, se n'ha parlat massa, ja.

Cantat pels poetes, alabat per les nostres *Menegildas*, passejat victoriosament pels infants, cap queixa pot tenir el llorer de la consideració que en totes les edats ha merescut

als homes. Deixem-lo, doncs, beneït o sense beneir, reposar tranquilament, lligat a la barana dels balcons del nostre poble, i parlem de la farigola humil, erigida avui, per decret de la tradició, en «planta del dia».

Modesta com la violeta, els mèrits de la farigola són molt més trascendentals de lo que la gent s'imagina. Pregunteu-ho als que coneixen les altes propietats del timol, extracte concentrat d'aquesta labiada; entereu-vos dels miracles que aquest producte realitza en el cos humà, i tal volta, al veure'n una mata, lluny de mirar-la, com fins ara heu fet, amb menyspreu, us llevareu respectuosament el berret... i us ajupireu a collir-la.

Els enamorats ja hi van, devegades, per aquestes muntanyes de Déu, a buscar-ne; però, què saben els enamorats de coses de botànica, ni del tresor que la farigola amaga entre ses fibres oloroses?...

A la parella que s'arriba al camp a ventilar els seus assumptes, lo mateix li té collir farigola, que ruda, que sabina. Com el regidor que, a l'entrar a la Casa Gran, tant se n'hi endona ficar-se a consums, com a escorxadors, com a cementiris, doncs ell mentres pugui «fer administració» ja està content, pels enamorats que roden per les muntanyes, el collir flors i herbetes no és més que un pretext: la qüestió és «fer administració» i parlar dels seus amors, siga a l'ombra d'un salze, a sota d'un garrofer o a dins d'una pineda.

**

La farigola!... Aneu-hi, avui, al camp a fer-li una visita, que, la pobreta, se la mereix.

—Senyor Governador: afegixi la meva modesta firma a les múltiples que porta rebudes, protestant de la llibertat d'ensenyança.

LA CAPELLETA

ASSAIG DE PSICOLOGIA BARCELONINA

I

Conec poques coses més tràgiques que la sort reservada al pensador, a l'artista, entre nosaltres, aquí.

El fet, per sí sol, no tindria altra transcendència que la d'un infortuni personal. Ell inspiraria, aleshores, la nostra pietat, i això seria tot.

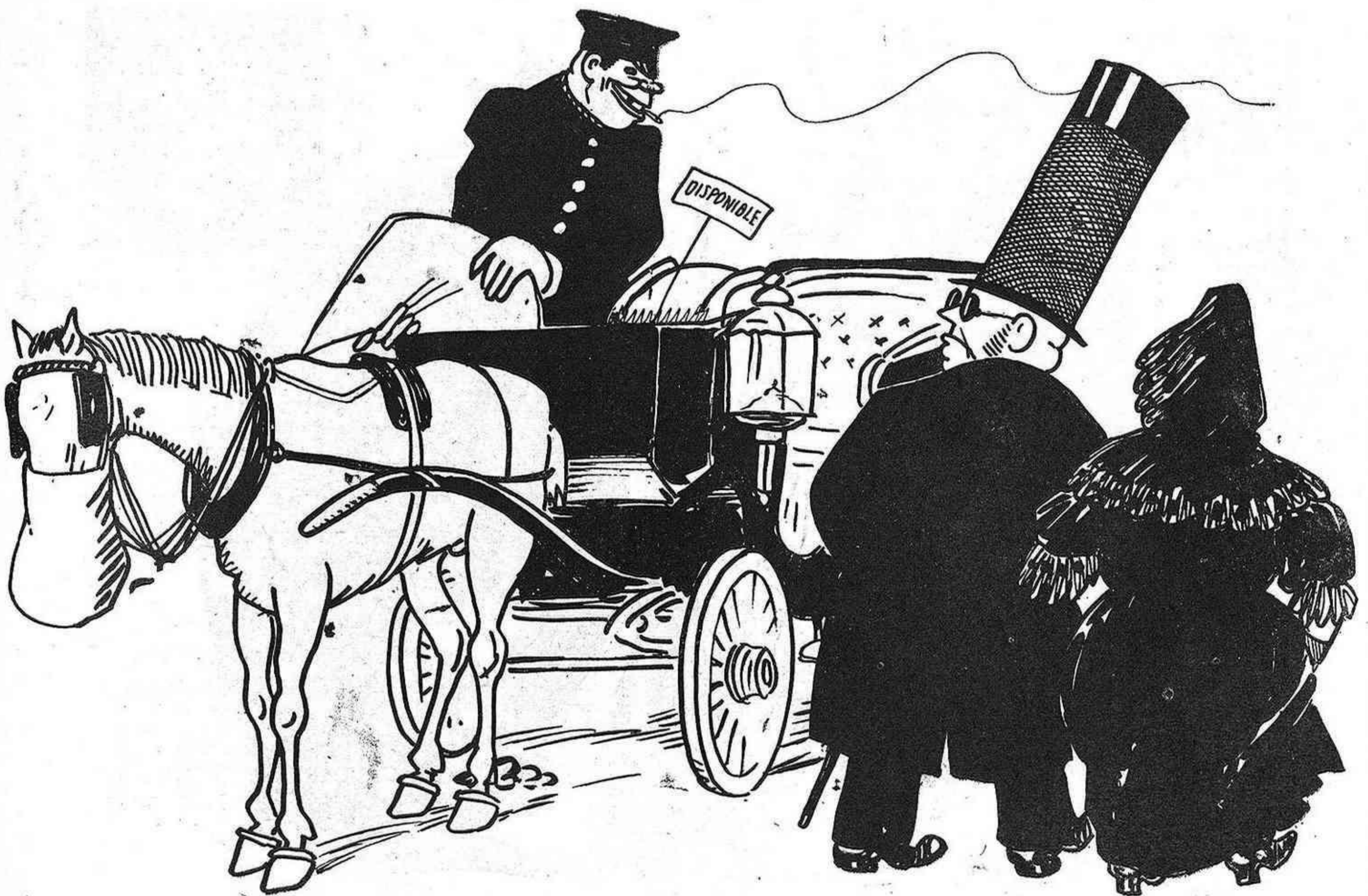
Però no's tracta ja d'un pensador o d'un artista: és de l'Esperit, postergat—insultat o desconegut,—en una persona determinada. I això ja és greu, d'una indignitat vilíssima, contra la qual mai vibrarem amb prou passió les paraules nostres irades.

Barcelona està malalta d'un doble mal de Covardia i d'Enveja. I aquest mal ha pres i arrela cada dia—arrela sempre,—no al Poble nostre, sinó a la nostra «intel·lectualitat».

II

Fos sols l'enveja, i el mal ja no seria tant de témer. Perquè aquesta enveja—si animada d'un halè de superbia, de viril ira—inspiraria lluites més o menys franques, però sempre fortes. Tindríem passions com al Renaixement, treballaríem més, estudiariem més, ens dignificaríem... Què us diré, jò, ara? Aniríem a cop-de-punys, pot-ser, com Cellini; però diríem clar i fort lo que pensem; desconecríem l'hipocresia...

MATIAS BONAFÉ

—Cotxe, senyor!

—Aneu al diable, heretge, que avui és dia d'anar a peu. Resulta més cristià i més barato.

No seriem uns cavallers correctes; sempre's podria dir de nosaltres que restàvem homes.

Però, veieu, l'Enveja, per a col·laborar amb èxit, aquí, ha triat per companya no Ira ni Superbia, sinó Covardia. Una animositat anònima, una malvolença de beata trista, una grolleria d'actitut i d'idea que's disfraça (infeliços!) sota'l nom d'ironia, i, en definitiva, el rebaixament del caràcter: veus-aquí el quadro afalagador.

III

Quan un hom parla d'aqueix estat de coses, generalment se l'interromp:

—A tot arreu succeeix igual.—

No és pas veritat, això. Però, admetent que fos així, bé hi hauria sempre entre nosaltres motius excepcionals i raons especialíssimes per a atendre al misèrrim estat que—moralment—és un equivalent del suïcidi.

També, quan se parla de l'imbecil afició als toros, a Espanya, sol dir una crítica tant indulgent com estúpida: «Oh, també a París hi han *apaches*, també Anglaterra troba plaer en la boxa y en veure baralles de galls!».

Vès quina raó! Es dir que l'exemple dolent garantirà l'habitud de crueltat espanyola? I, sobre tot, el París soliviantat, alcoholitzat, criminal, té el seu contrapès en el París que pensa i crea la Bellesa. Però, quin contrapès hi hà, per a la crueltat, aquí?

Doncs lo mateix—*mutatis mutandis*—per a la barcelonina malaltia de la qual és qüestió en aquest moment. Ara suposem que sí és veritat allò de que «A tot arreu succeeix». Ni això'm tranquilitza, respecte a l'esdevenidor de la nostra

Barcelona, ni aital excusa pot deturar l'indignació de tot escriptor que's respecti.

IV

I és perquè en el món, amics meus, s'han fet moltes, moltes i dignes coses, mentres nosaltres dormíem. I és precis—precís de necessaria urgència, per a aspirar a esdevenir quelcom més que una ciutat de botigues pròsperes i de cases rococo-estridencials—caminar molt depressa per la Via Eleusina de l'Esperit.

A l'hora dissortada, Mossèn Cinto escrivia, planyent-se: «Sotanes tristes!, impietat trista!». El gran i malhaurat poeta nostre no va veure, per això, totes les capelletes que a Barcelona hi han. Aquestes capelletes són precisament els destorbs per a avançar en la Via oberta a l'esperit.

V

La capelleta és un producte barceloní.

Què és la capelleta?—encara que no més siga aproximadament.—Doncs, aproximadament, la capelleta és el clima moral on millor prospera l'enveja covarda o la covardia envejosa...

Al punt de vista de l'història natural, és molt interessant comprovar com se formen aquests grupus i grupets i subgrupets; al punt de vista de l'esperit, no hi hà espectacle més desconcertador.

Sabeu, una selecció, eh? Doncs, a l'inversa. Una selecció que mata la raça. Aquell que mai ha fet res, ni farà res, ni ho vol ni ho sab fer, aquell pot dominar, pot acaparar un diari, pot trivialitzar la «pública opinió» d'una manera lenta,

—Gracies... Nostre Senyor li tindrà en compte...
—Que'n prengui la bona voluntat... Un altre any que faci més bon balanç, li portaré més gruixut.

però continua. El gasetiller misèrrim galleja com un professor; el pedant fa de disfreça en el carnestoltes a perpetuitat dels oficis de capelleta; treballs d'impremta, esforços decisius per a espiritualitzar la patria, són sotmesos, així —en una indefensió forçosa,— als filisteus i als ximplés.

Això, vist part de fóra, és una trista, amarga cosa; part de dintre, és una tragedia.

DIEGO RUIZ

(Seguirà)

Vigileu els lladregots!

Com la cosa més natural d'aquest món, com si es tractés d'un fet sense importància, ha corregut pels diaris una nova tragi-còmica, que no podem passar en silenci. Del Saló de Conferències de l'Ajuntament ha desaparegut un curiós i antigüíssim rellotge de paret. Ha sigut buscat per tots els recons de la Casa..., s'ha preguntat per ell als empleats..., i com si res: ningú l'ha vist, ni hi hà qui sàpiga una paraula del famós rellotge, abocat, a les seves velleses, a qui sab quina mena d'aventures.

Una desgràcia mai ve sola.

Al temps que'l rellotge es feia fonediç, *volava*, diguem-ho així, tota vegada que l'expressió hi ve que ni *pintada*, *volava*, diem, la rata pinyada que encapçalava el retrat d'en Balmes, col·locat, per desgràcia de l'interessat, en el safreig

que és la dita Sala de Conferències. Els termes *volar* i *pintada*, tractant-se d'un aucell i un retrat, hi són d'una absoluta justesa.

Còm per a trobar el rellotge, s'han fet, per a averiguar el parader de la rata pinyada, tota mena de gestions. Ni de l'un ni de l'altre se'n sab rès. Els empleats, s'escusen. Els porters, no saben de què se'ls parla.

Tinguis en compte que és, el Saló de Conferències, un lloc tancat per al públic; que únicament als regidors i al personal de la Casa, a les persones de *supòsit*, els està permesa l'entrada an aquesta dependència. Els necessitats, els pidolaires, quants van a l'Ajuntament en sol·licitud de mercès, esperen al carrer o a l'entrada. Tot lo més, a la galeria gòtica...

El fet que desapareixin els objectes del Saló de Conferències, és prou per a preocupar al més indiferent i curat d'espants. Si hi hà qui s'endugui els objectes de les parets, què pot donar-se per segur, a l'Ajuntament?

—El millor dia'm trobaré a faltar la vara—digué en Sostres, al tenir coneixement del robament.

Tres o quatre prohoms del partit liberal que havien anat a l'Arcaldia per a fer an en Sostres una visita de *compliment*—no us fieu d'aquestes visites!—escoltaren l'exclamació del seu amic i correligionari. Els tres somrigueren d'un mode expressiu.

En Sostres, que advertí la mitja-rialla dels seus *amics polítics*, sentí una forta esgarrifança, seguida d'una suor de mort.

Per això decidí marxar a Madrid. Per a evitar que, a l'anar un dia a l'Arcaldia, es trobi amb que ha fet, la vara, el camí del rellotge i la pobre rata-pinyada.

PEPIS

—Què't sembla, Esteve, aquest monument?

—Déu n'hi doret!... De tots els que he vist, és el que més m'agrada.

Del jardí dels humoristes

DESGRACIATS!

No té res d'alegre l'història de la família Bartolí.

El cap-de-casa, en Bartolí, havia guanyat algun quarto fabricant cames i braços de fusta, amb destí a les víctimes dels ferrocarrils. Però la fatalitat vetllava damunt seu i era vist que aquella vida ditxosa i tranquil·la no havia de durar gaire.

En Bartolí, que tenia la mania d'ésser inventor, acabava de fer un descobriment, i aquest descobriment fou l'encarregat de portar-li la desgracia. Per a explotar la seva invenció oblidà l'antic negoci, i es gastà en poc temps tots els estalvis.

L'invent consistia en uns «cigarrillos» sense fum, destinats a revolucionar el món dels fumadors. L'home's creia que la novetat reportaria moltes ventatges, en primer lloc la de no molestar a les senyores, la de poguer fumar en els llocs tancats, etc... Però l'inventor no va preveure que'l fum és l'il·lusió del fumador i que aquest prefereix mil vegades incomodar al proïsme que abandonar el plaer de les nimbades espirals...

En un mot: que en Bartolí va arruinar-se completament amb la seva nova indústria. Tant va arruinar-se, que, aviat, l'adroguer, el sastre, el forner, la carnicera i la planxadora, varen retirar-li els petits crèdits, i vingué l'espantosa misèria.

—Això s'ha d'acabar!—digué, desesperat, a la seva esposa.—Es impossible continuar un dia més, així.

—Com tu vulguis...—respongué mansament ella, que era una dona sense voluntat.

—Som tant desgraciats, noia, que no'ns queda altra solució que desaparèixer..., morir!

—Fill..., lo que convingui més!... Morim, si et sembla.— I, sense més preàmbuls, va decidir-se la cosa.

L'esposa d'en Bartolí, serenament, heroicament, va portar les sis criatures al llit, acotxant-les amorosament, com cada vespre, però besant-les amb una besada al front, més intensa que de costum. Després ordenà bé totes les seves coses, en tant el marit escrivia una carta al jutge explicant-li a per b la causa de la tragedia, a l'objecte de que, quan anés a alçar els cadàvers, se trobés amb els detalls en regla i ben a punt.

A la llum d'un cul d'espelma, la senyora d'en Bartolí s'anà despullant tranquil·lament, mentres ell, després de tancar les portes de l'habitació, tapava amb draps i bocinets de paper tots els forats dels panys, totes les escletxes i tots els petits intersticis que quedaven.

Feta aqueixa macabra operació, en Bartolí també's va despullar, i amb molta serenitat i molta sang freda obri les aixetes d'un llum i d'un fognon de gas que en l'arcoba tenien; apagà l'espelma, es tirà damunt del llit i, abraçant a la seva dona, esperà resignat el dolç petó de l'imminent.

Però..., lo que pot la pèga d'una família!

L'endemà, a l'hora de costum, l'alegre xerrameca dels infants, semblant al xerroteig de l'aucellada, despertà al

—Senyoret... Fa dos dies que no hem tastat res...
—No heu fet sinó complir amb la vostra obligació.

desgraciat matrimoni. Ni un sol membre de la família Bartolí s'havia mort.

Es clar, ell ja havia obert les aixetes per a provocar la catàstrofe, però no's recordava que, per falta de «pago», la companyia del gas feia dies que'ls havia retirat el comptador.

R. BRINGER

GLOSARI

L'ILLA BLANCA

ELS ESCAVADORS

Describeix les escavacions d'aquesta blanca illa d'Iviça i el mode de fer-les, ens toca parlar, en aquest capítol, de com són els escavadors.

Els escavadors se divideixen en tres menes de família: família dels col·leccionistes, família dels grata-dors i família dels arqueòlegs.

De la primera, que'n formem part, no'n parlarem

amb extensió, perquè ja són un xic coneguts. Són, o som, els que'ls objectes no els volen sols, sinó de renglera. Són els que encara escolleixen; els que estan an el primer grau de la delitosa mania de recollir les coses velles, i els que les volen senceres.

El segon grau, el dels escavadors, que ja'n comencem a ésser, ja és un tipus més complicat. L'escavador que n'és de mena no pot eixir a passejar que no vagi mirant per terra per a veure trocets de terra. Tot lo vermell ho creu saguntí; tots els bocins de cul de got li semblen grecs o bé fenicis; tots els ossos de costella li semblen ossos de necròpoli. A voltes s'atura pel camí, truca amb el bastó, i diu «Aquí hi han tombes». No pot veure un abeurador que no li sembli una tomba; no pot veure lluir un troç de llauna que no's pensi que és una moneda.

Així com a l'astròleg sols l'interessa lo de teulades per amunt, al gratador, lo de terra per avall. Tiraria una església a terra per a poguer-hi trobar un sarcòfag; dels edificis més hermosos sols li interessin els fonaments; de les estatués més belles, no més el lloc on s'han trobat.

L'escavador, així que pot, compra un camp allí on ha vist testets; fa obrir carrerons a la terra; passa jorns prenent un sol que'l fan exprès per als llocs d'escavar, i s'ompla totes les butxaques de bocinets de terra. Si no

—Hi hà sopa de peix...

—No. Porta'm un bon «bistec», que'm tregui el regust del bacallà de casa.

troba lo que desitja, acaba sovint per fer-s'hi pobre, i, si ho troba, també, però gaudeix d'aquells plaers de que hem parlat en l'altre capítol.

El gratador, així que té cova, hi passa el dia, s'hi enterra, hi menja, hi dorm; voldria que l'enterressin an els llocs que ell desenterra, i així com el col·leccionista vol que ls objectes siguen sencers, a l'escavador li és lo mateix. Si en troba bocins, els afegeix amb paciència benedictina; si no els pot afegir, també els guarda, i acaba per tenir un pis com una tenda de terricer que hi hagués passat un terratrèmol.

Ara, el tercer grau, l'arqueòleg, ja's pot desahuciar. Aquest no aprofita lo trencat: ja ho vol trencat, trocejat, esmicolat; ja no vol objectes, sinó indicis.

Un objecte sencer, com que's veu, ja no té res per a estudiar; es presenta massa clar i fins les criatures l'entenen. Lo principal, per a l'arqueòleg, és deduir, és endevinar. Així com en Cuvier, amb un osset, reconstruïa un Mammuth, l'arqueòleg, amb una nansa, reconstrueix una sopera, i si li donguessin la sopera, no més es quedaria amb la nansa.

L'arqueòleg sols veu lo que veu perque ho expliquen els llibres o per a poguer-ne fer llibres ell. Ja'n pot ésser de bella, una troballa, que si no la pogués classificar,

i batejar-la, i posar-li cèdula, la tornaria a enterrar allà on era. Si li donguessin un objecte que tot-hom sapigués lo que és, li agradaria fer-lo a bocins per a ésser ell sol a endevinar-lo i tornar-lo a reconstruir, i, un cop reconstruït, a les golfes, o a l'infeliç col·leccionista depositari de l'arqueòleg.

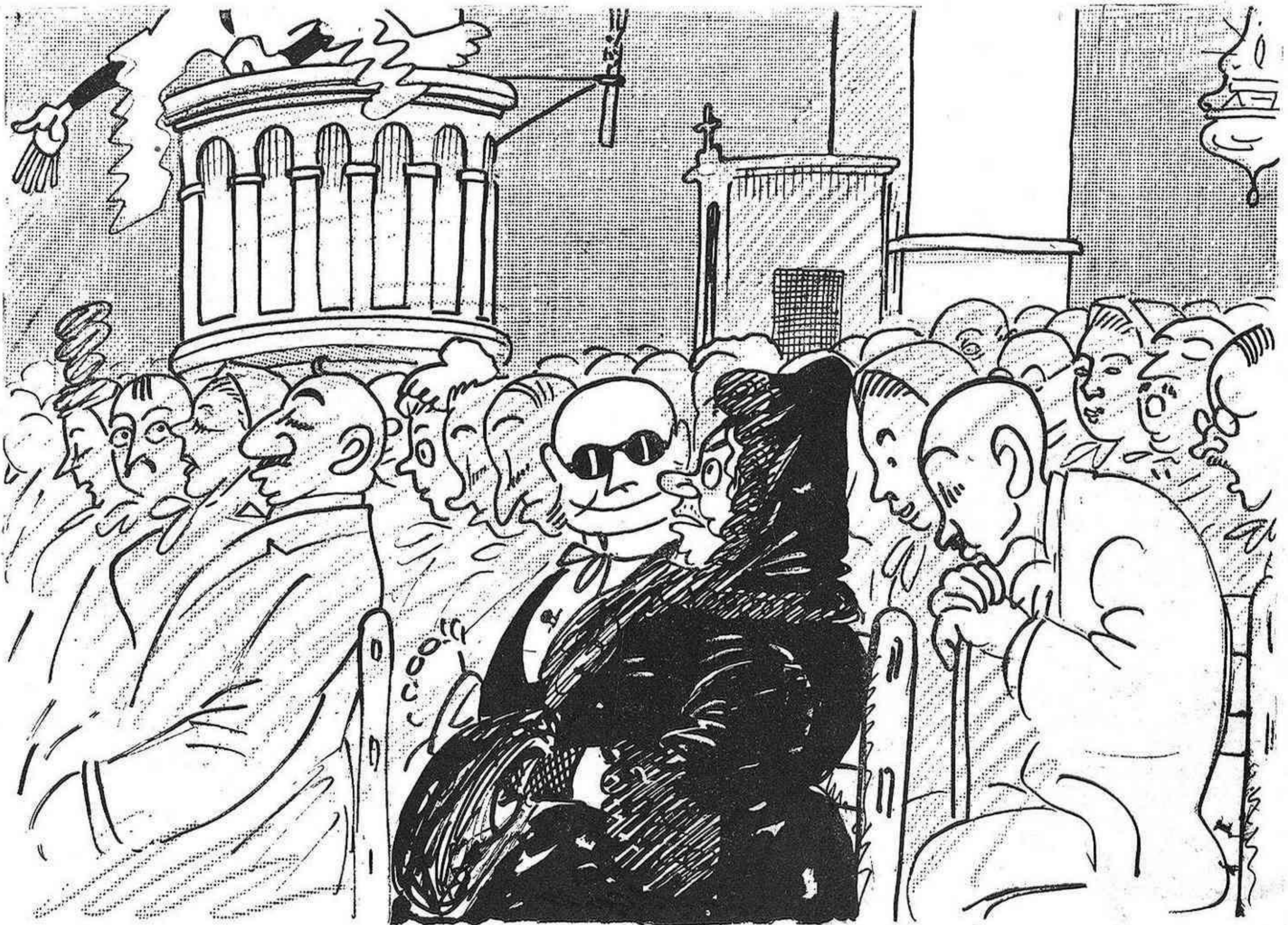
L'arqueòleg, doncs, ja no té remei. Està an aquell estat de savi que saben les coses del cert, estat ben trist, aquí a la terra, on sempre voldriem tenir un dubte.

Això, sí: dels tres estats, col·leccionista, grataire, arqueòleg, aquest darrer és el més barato. El primer, compra; el segon, troba, i el tercer, ni troba ni compra. Lo que han trobat els segons, s'ho mira, i quan ho té classificat, si és sencer, queda per als primers, i si són bocins, queden per a ell.

Bocins gloriosos que, quan mor, els tira per la finestra la majordoma de l'arqueòleg, perque, com que amb tant estudiar no ha tingut temps de casar-se, sol viure amb una majordoma, que és la que liquida la ciencia.

Lo que prova que ha fet santament de deixar-ho escrit an els llibres, perque amb aquesta escampadiça es correria el perill d'haver de tornar a desenterrar-ho.

XARAU

—Quin predicador més cançoner!
—Calla, dòna, que és el sermó de les set paraules.
—De les set-centes dotzenes, de paraules, deus volguer dir.

TELÓ ENLAIRE

LICEO.—Amb l'esperada opereta *La princesa del dollar*, posada amb la mateixa cura i el mateix bon gust que la majoria d'obres que'ns ha donat a conèixer, va despedir-se del públic la companyia Caramba.

L'interpretació de l'obra va ésser un nou triomf sorollós per a la senyoreta Ivanisi, qui va descobrint-nos matços del seu talent a cada nou personatge que encarna. La filla orgullosa del mil·lionari yanki va trobar en la senyoreta Ivanisi el seu tipus just. Vestí el personatge amb una elegància i un gust extraordinaris. El senyor Pasquini contribuí a l'èxit, puix ja hem dit altres voltes que és de lo milloret de la companyia; llàstima que la figura no l'acompanyi! El reste del personal mereix també els elogis de sempre.

I al despedir-se aquesta companyia hem de fer vots per a que'l senyor Volpini torni, com ha promès, a portar-la l'any que ve, puix val la pena que una vegada que públic i Premsa han estat tant unànimement d'acord, omplint el teatre l'un i manejant continuament l'incenser l'altra, ens dongui aquest gust, que ha d'ésser per a ell molt profitós; recabant dels directors de la companyia Caramba que aquesta torni amb les mateixes primeres parts, és a dir a basa de les senyoretas Ivanisi i Chaplinska i del mestre Belleza.

—La temporada d'òpera de primavera s'inaugura demà passat, diumenge, figurant, com a primeres parts de la companyia, la cèlebre Barrientos, la Gagliarli, la Guerrini, la Bonaplata—catalana, a qui hi hà molts desitjos de sentir;—com a mascles els senyors Viglione Borghese, el tenor Scampini, el cèlebre Garbín, etc.

PRINCIPAL.—Demà, dissabte, inauguració de la temporada de primavera. Debut de la nova companyia de sarçuela bilingüe,

amb la vella i popular obra d'espectacle *De la Terra al Sol*, presentada amb el decorat d'en Soler i Rovirosa.

ROMEA.—S'estrenà *Fortunato*, obreta dels gloriosos i enriquits Quintero, que no proporcionarà, segurament, als *fratelli* ni un branquilló de lorer per a anar a beneir, i menys cap pedreta per a incrustar en el monument que's tenen ben guanyat.

No val la pena de detallar lo que succeeix en aqueixa producció dramàtica, que amb prous penes i treballs va passar també a Madrid.

TIVOLI.—Demà, dissabte, aquest popular teatre inaugurarà també la seva temporada de primavera. Debut de la nova companyia de sarçuela castellana, amb l'estrena d'*El coronel Castañón*.

—La darrera obra estrenada per l'anterior companyia que acaba de despedir-se fou *El arroyo*, lletra dels senyors Silva i Pellicer, musica dels mestres Valverde i Foglietti.

A pesar d'ésser un sàinet premiat en un concurs oficial, no té gens de consistència i no's recomana pel bon gust. Se salva pel diàleg, carregat de xistos, i per la musica, que és boniqueta... a estones.

NOVEDADES.—Demà, dissabte, inauguració de la temporada de primavera. Debut de la nova companyia del «Teatro de la Zarzuela» de Madrid, que actuarà fins al 12 de Maig, però deixant lliures els dies 18, 19 i 20 d'Abril, en que la companyia dramàtica francesa Huguenet-Geniat donarà tres representacions.

Del 13 al 28 de Maig hi actuarà nostre genial Enric Borràs, amb el seu repertori castellà, entre'l qual hi figuren, traduïdes, les millors obres dels dramaturgs catalans.

Finalment, del 31 de Maig al 14 de Juny, tindrem aquí la companyia d'en Tirso Escudero.

— Li veníem a posar la sal...

— Molt bé. I, de passada, que no me'n podrien tirar una mica a la dona, que no'n té gaire?

ESQUELLOTS

DIUMENGE passat, a la tarda, quan les dues places de toros estaven abarrotades de gent, cridant i entusiasmant-se amb les *faenes* dels *diestros*, ídols de mitja Espanya, en l'«Institut Agrícola Català de Sant Isidre», el jove Raimond Julià, davant de poca però estudiantosa concurrència, estava parlant de coses que deurién interessar més als catalans, que no l'estocada del *Gallo* an el quart toro, o el parell de *banderilles* del quint; parlava amb devoció d'educandista de l'importació del nítrat de sosa a Espanya.

El nítrat de sosa ve de Xile, però abans passa pel port d'Hamburg, en lloc de venir per línia directa, i això fa que s'encareixi de tal manera que és impossible tota competència.

En Raimond Julià va donar camins per a arreglar aquesta qüestió, i no hi hà dubte de que, amb uns quants homes de bona voluntat i constància com el que parlava, s'arreglaríen aquestes qüestions, i altres de més importants; però mentres les places de toros estiguin plenes i les sales de conferències buides, no farem res.

El conferenciant sigué molt aplaudit i felicitat pels que l'escoltaven.

DIUMENGE a la tarda, en la finca d'«El frare blanc», va tenir lloc la mai prou ponderada Festa de l'Arbre.

Va presidir-la en Weyler, i, a la sortida, va tocar-se la *Marcha real*.

Les criatures dels col·legis, que constitueixen la primera matèria del festival, a la sortida cantaven *Els tres tambors* i el *Tápame*.

Vinguen cançons i musiquetes en honor als sacratíssims arbres.

I mentrestant, als boscos de Vallvidrera, vinga arrencar pins a benefici d'en Pearson!

Millor seria que, en comptes de dedicar-nos a plantar-ne de nous, d'arbres, ens donguessim un xic de cura a conservar els vells.

El déu Pa ens ho agrairia.

BARCELONA, ciutat d'hivern. Així ho canten els cartells de l'«Atracció de Forasters», i així ho creiem nosaltres.

Però que ho preguntin a la tribu senegalesa, acampada, actualment, al cim del Tibidabo.

Aquesta pobre gent, malgrat la temperatura primaveral, diu que s'està pelant de fred.

Repetim, una vegada més, parodiant al poeta:

Amb el fred i amb la calor
mai hi hà qui en lo cert estiga:
tot és segons l'espessor
de la *pell* amb que un s'abriga.

CAP a caseta.

Nostre distingit amic i constant col·laborador de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, en Feliu Elfas (*Apa*), ha sigut, per fi, perdonat, en la causa que tenia pendent amb l'antipàtica llei de jurisdiccions, i en virtut de la qual se veia obligat a residir a París, desde fa un grapat de mesos.

Al donar, plens de satisfacció, tant agradívola nova als llegidors, enviem a l'excel·lent artista i estimat company la més entusiàstica i coral enhorabona.

LLEGIM, en una estadística de l'Argentina, que en el darrer trimestre de l'any passat s'embarcaren per a Europa la frio-

—Tant petit, i ja aixequés les maces?... Què faràs quan tinguis els anys d'en Lerroux!

lera de 178.185 fardos de llana, dels quals en vingueren a Barcelona sols 126.

De manera que, segons l'esmentada estadística, sembla que tots els pobles europeus, malgrat els seus fums d'avançament, gasten més llana que nosaltres.

Prò no és que aquells pobles siguin més llanuts que'l nostre, no; és que, a certs pobles, ja els basta amb la propia producció.

MÉS redolins per a l'auca de *El Mundo al revés*:

El governadoret que patim no's mostrava pas favorable a deixar funcionar els espectacles públics en la diada de Sant Josep—dimecres sant,—dient en definitiva que ho autoritzaria si a Madrid s'obrien els teatres en tal festivitat.

De mode que, segons ell, les costums d'un poble s'han de reglamentar per les d'un altre?

Olé pel descentralitzador senyor Sánchez Anidol!

En canvi, el bisbe Laguarda va ésser d'opinió que'l poble té dret a divertir-se, i allavors el *Sanxo* accedi a la petició de les empreses.

I encara ens queixarem, els de l'extrema esquerra...

Si tenim un Bisbe amic de la xerinola que no'ns el mereixem!

UNA senyora de Sant Feliu de Guixols ha mort, en aquesta ciutat, deixant un mil·lió de pessetes en valors.

Tira peixet!

Un mil·lió de pessetes, en aquest temps, és una bona mona!

Per a aclarir qui ha de menjar-se-la, aquesta mona, en vulguin d'empentes, entre'ls hereus! Ai, Senyor!

Que tranquils se'n van al cel,
els pobres com una rata!
Si als parents no deixen béns,
tampoc els deixen baralles.

AQUESTA setmana hem tingut «gall de la passió... torera». El matador *Gallo* ha sigut obsequiat pels socis del «Club Gallista de Barcelona».

No's diu en què consistí l'obsequi dels fervorosos *aficionados*.

Pot-ser varen convidar-lo a gallina...

Es el millor regal per a un Gall!

RESURREXIT!

Els cartells del «Teatre Principal» anunciaven, aquest dia, les *celebrades* obres *La taca de cafè* i *Els porucs*.

A l'últim!...

Hossanna!

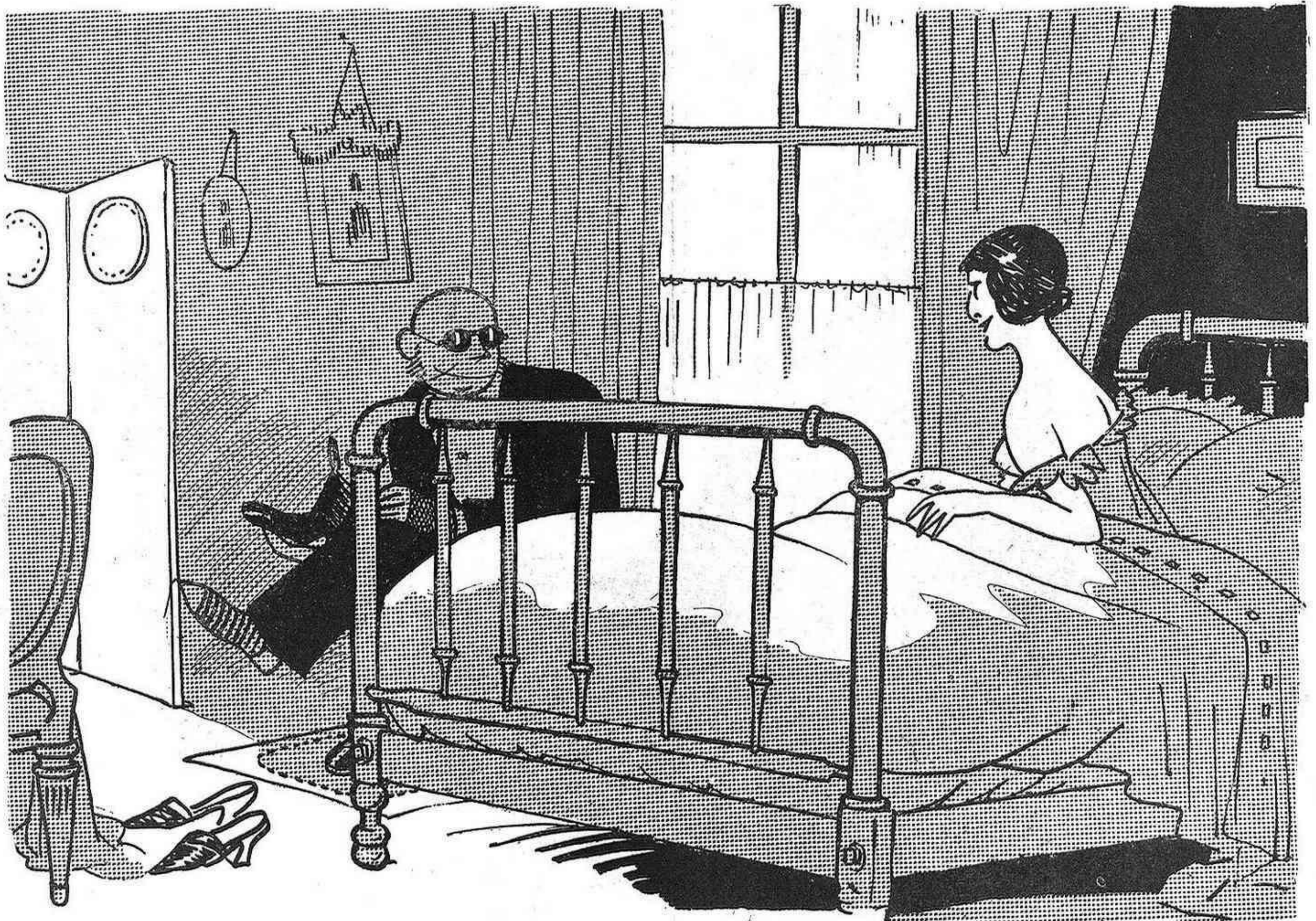
Regositgem-nos!

En Franqueza ha salvat el teatre de la nostra terra!

LEGEIX, amic meu:

«Els *boys-scouts* han demanat una subvenció a l'Ajuntament».

Eh?... Ja hi som.

—La teva dona no'n sab rès, però Nostre Senyor tot ho veu.
—No pas avui, que és mort.

Es veu que ja estan cansats de fer excursions a peu, aquests xicotets intrèpids.

Ja volen fer-les en cotxe, com els regidors quan van a la mina de Moncada.

I és que, com a bons exploradors, han comprès que a la caixa municipal hi ha encara bastant per a *explorar*.

EL gran Pearson i l'extraordinari Foronda s'embarcaràn, un dia d'aquests, en l'immens «Mauritania», en direcció als Estats Units.

Diu que van a la recerca de millores pràctiques per a introduir en el servei dels nostres tramvies.

Si és veritat que s'embarquen en el «Mauritania», ja ho tindran bé.

Que portin un model de salva-vides, que aquell trasatlàntic en porta molts.

Pot-ser els de mar aniran millor que'ls de terra.

REINA santíssima, i quins bullits hi ha hagut aquesta setmana! I, precisament, per qüestió dels *bullits*, i també dels fregits - just és confessar-ho.

Per si el Sant Pare ha dit això, o l'Institut de Reformes Socials—que és una mena de Papa civil—té acordat allò altre, han sigut moltes les famílies que, aquests dies, no han sapigut què fer ni de què sopar.

Es veritat que, en moltes cases, la major part de l'any no ho saben de què sopar; però d'aquestes no'n parlem, ara: demà és dissabte de Gloria i no volem amargar-los l'alegria de la Resurrecció.

Ens referim a aquelles famílies que no han sapigut de què

fer la sopa, si de farigola, de caldo, o de pastenagues, com el doctor Falp i Plana.

Coneixem famílies respectuoses que, per a quedar bé amb la panxa i amb les creences dels seus avant-passats, tenen de fer veritables equilibris culinaris.

Tant senzill com és trobar la fórmula conciliatoria!

Que cadascú mengi, ara i sempre,
lo que li sàpiga millor
a la butxaca de l'ermilla,
al paladar, o al paidor.

EL jutjat està instruint diligències amb motiu de la ferida rebuda pel toreador *Chavacha*, que li causà la mort, diumenge va fer vuit dies, en la «Plaça Vella».

An el mort sí que li deuen interessar ben poc aqueixes diligències del senyor jutge.

Lo que dirà en *Chavacha*:

—Un viatge etern, i encara amb *diligència*... Serà qüestió de no arribar-hi mai!

A Calella hi deu haver gent molt desocupada.

Ara s'entretenen en batejar solemniament un moro de la càbila de Frajana.

Per aquest aconeteixement està, més que moguda, electritzada de satisfacció la clerigalla de la vila de la costa.

An el moret li porten regalats cinquanta duros i una mudada de roba interior.

Aquí d'aquell refrany, adobat:

«Bateja'm i diga'm moro!».

—Dispensi..., me sabria dir si ja han fet l'ofici de Tenebres?
— Què m'explica, a mi!.. L'ofici dels capellans, tot l'any ho és. de tenebres!

No diem «afarta'm» perquè això d'atipar-lo durarà dos dies.
I sinó ja ens ho sabrà dir més endavant, el futur cristianet.

SABS qui és a Madrid?

—Qui?

—En Sostres.

—A mi què m'importa!

—Ah, no?

—No. Als únics que'ls interessa,
és an els Mirs i Mirons,
que interinament es cuiden
de la vara i del turró.

UNA ordre del dia del còs mèdico-municipal ens fa sabedors de
la falaguera notícia: l'estat de salut del veïnatge barceloní
és del tot satisfactori.

Encara diràn, els mal-contents!

Encara murmuraràn, les males llengües!

Estem vessant de salut, amb tanta aigua de Dos Rius com
ens han fet empassar a la força!

DARRERA hora sensacional:

Don Eusebi Corominas
ha sigut condecorat.

L'«Institut de Previsió»

li ha donat una medalla.

No se sab si aquesta és d'or,

o és de plata, o és de níquel;
si és de coure, si és de llauna,
o si és de pasta fullosa.

Això pot-ser no resultarà vers castic; però no'm negaràn que
és una notícia de gran interès per als nostres llegidors.

EL doctor X havia de donar una conferència en el saló d'actes
d'una academia de ciències mèdiques.

Poques hores abans de la senyalada, la porta de l'academia
ostentava'l següent avís:

«La conferència anunciada pel doctor X, sobre *L'art de no
estar mai malalt*, se sospèn per indisposició de l'il·lustre ora-
dor».

RECEPTA útil per a no tenir de pagar el nou impost sobre l'en-
llumenament i mantenir-se lliure d'impostos presents i fu-
turs.

Fè el gandul i pendre el sol,
l'hivern, a la Diagonal;
sopà a un pedriç qualsevol,
sota la llum d'un fanal,
i fer-se veí del Pol
o negre del Senegal.

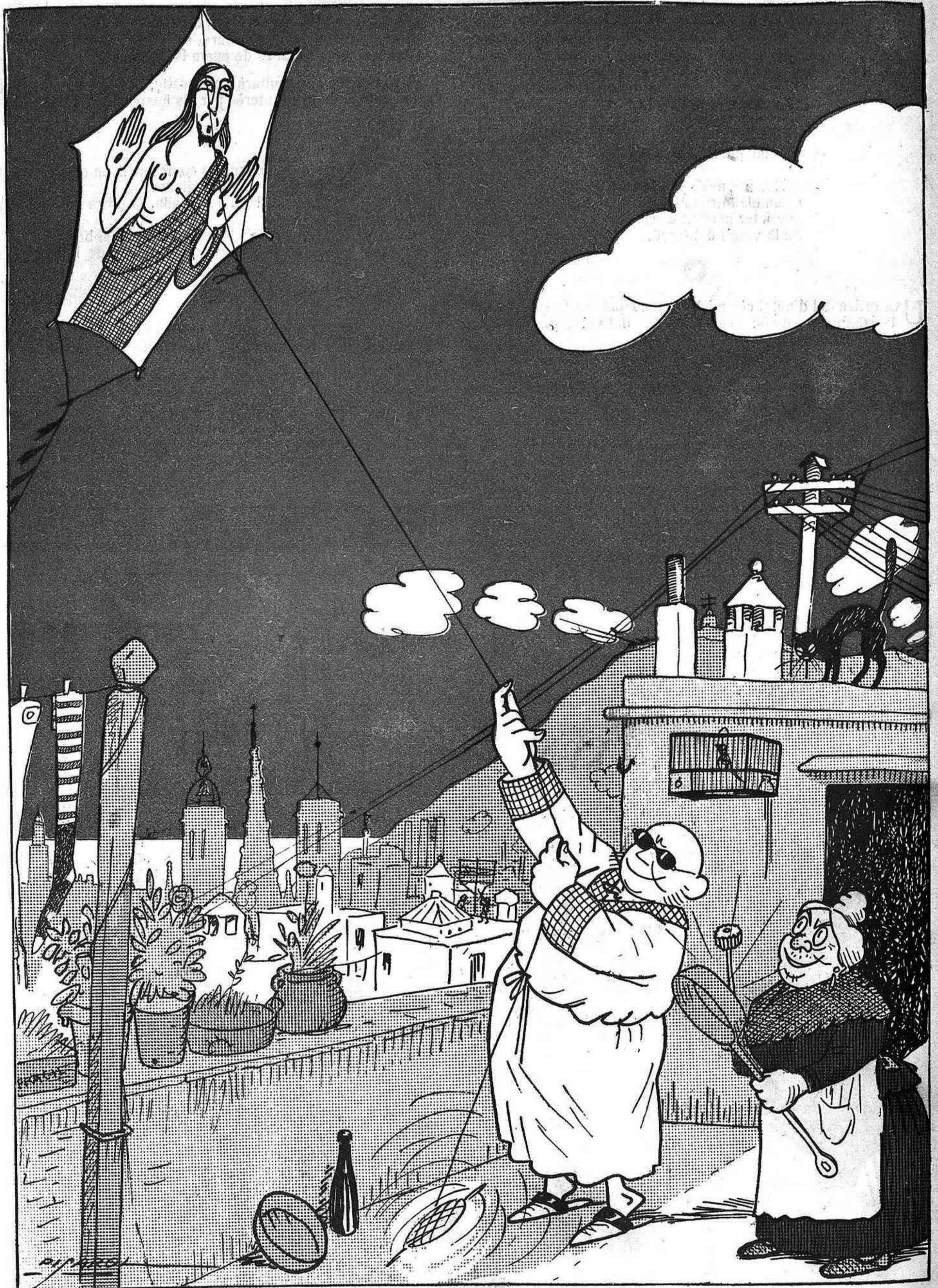
Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

—Vès que no agafis la mantellina, ara! ..

—No, home, si ja l'he desada... Fins l'any que ve no tornarà a sortir.

— Això representa la Resurrecció?
— Sí, dòna; no ho veus?... Ll dono fil fins a la Quaresma pròxima.